

TILIVUOSI 2022

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS

Keiteleen kunta

Sisällysluettelo

Lautakunnan toiminta	1
Kokoonpano	1
Tehtävät ja toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet	2
Toimintamuodot, arvioinnin painopisteet, kertomuksen painopisteet	3
Tavoitteiden toteutumisen arviointi	4
Strategiset tavoitteet	4
Toiminnalliset tavoitteet.....	5
PERUSTURVALAUTAKUNTA.....	5
SIVISTYSLAUTAKUNTA	7
TEKNINEN TOIMI	9
Käyttötalous ja talouden kokonaisuus	10
Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle	11

LAUTAKUNNAN TOIMINTA

KOKOONPANO

Kunnanvaltuusto on 23.8.2021 kokouksessaan valinnut vuosille 2021–2025 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet:

Varsinainen jäsen

Andersson Sari

Laukkanen Jari

Ryhänen Eero

Savolainen Birgitta

Selkäinaho Kirsi

Varajäsen

Räty Eeva

Ylitalo Jarmo

Saastamoinen Oiva

Tirkkonen Mirja

Mykkänen Marita

Puheenjohtaja on toiminut Jari Laukkanen ja varapuheenjohtajan Eero Ryhänen.

Sihteerinä on toiminut palvelusihteeri Anne Tenhunen.

TEHTÄVÄT JA TOIMINNAN TARKOITUS SEKÄ TAVOITTEET

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä suorittamiseksi perehtynyt valtuuston, hallituksen ja lautakuntien pöytäkirjoihin, vuoden 2022 talousarvioon, tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä tilintarkastusraportteihin. Lisäksi tarkastuslautakunta on kuullut kunnanjohtaja Emilia Savolaista, hallintojohtaja Airi Kinnusta sekä perusturvan työntekijöitä ja palveluesihenkilöitä.

Lakisääteisen tilintarkastuksen on suorittanut BDO Audiator Oy JHTT-Yhteisö. Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut HT, JHT Lilja Koskelo, jota on avustanut tarkastaja Eija Susitaival.

TOIMINTAMUODOT, ARVIOINNIN PAINOPISTEET, KERTOMUKSEN PAINOPISTEET

Tarkastuslautakunta on laatiessaan tarkastussuunnitelmaa vuosille 2021–2025 pitänyt tärkeänä, että toimintoja arvioidaan kuntalaisten tarvitsemien palvelujen tarkoituksenmukaisuuden ja talouden näkökulmasta. Kuntastrategia on kaikkein tärkein arvioinninperuste.

Lautakunta on kokoontunut vuonna 2022 kymmenen kertaa.

Tarkastuslautakunta on tutustunut kunnan eri toimialojen toimintaan viranhaltijoiden esittelyjen, toimintaa ja taloutta koskevien raporttien sekä pöytäkirjojen avulla. Tilintarkastaja on ollut lautakunnan kokouksessa mukana etäyhteydellä kaksi kertaa.

Vuonna 2022 tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena olivat perusturvan palvelut.

Tarkastuslautakunta näki tärkeänä arvioida perusturvan palveluja ennen perusturvan siirtymistä hyvinvointialueelle ja saada kokonaiskuvaa palvelusta ennen muutosta.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

STRATEGISET TAVOITTEET

Uusi kuntastrategia vuosille 2021–2025 on hyväksytty valtuustossa 9.11.2020, 33 §.

Hallintosääntöä on päivitetty valtuustossa 23.8.2021, 33 §.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Keiteleen kuntastrategia määrittää toiminnalliset tavoitteet, joita tarkastuslautakunta on työssään arvioinut. Kunnan strategian kärjet ovat elinvoima, luonto, kestävä kehitys ja hyvinvoiva henkilöstö sekä viihtyvä kuntalainen.

Keiteleen kuntastrategia löytyy keitele.fi kotisivuilta:

<https://www.keitele.fi/loader.aspx?id=8836dd5b-ea9c-4f9d-8cd3-90509fa7ecfb>

Toiminnalliset tavoitteet on johdettu suoraan kuntastrategiasta. Toiminnallisilla tavoitteilla on pyritty strategian jalkauttamiseen kaikkien hallintokuntien toiminnassa.

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta on vuonna 2022 keskittynyt tarkastelemaan perusturvalautakunnan tulosalueella kotipalveluun ja asumispalveluiden tuottamiseen.

Iäkkäiden palvelut

Suorittamassamme kuulemisissa tuli esille seuraavaa:

- Henkilöstön saatavuuden ongelmat: Henkilökunta joutuu itse hankkimaan sijaiset, varsinkin virka-ajan ulkopuolella.
- Työnohjausta ei ole toteutettu, vaikka toimintakertomuksessa toisin on mainittu.
- Asiakkaat eivät ole saaneet heille kuuluvaa viriketoimintaa eivätkä päässeet riittävästi ulos. Nämä palvelut ovat pelkästään kolmannen sektorin tai omaisten tuottamaa palvelua.
- Kotipalvelun aikataulutus (Hilkka-ohjelmisto) on liian tiukka johtuen pitkistäkin välimatkoista asiakkaiden välillä.
- Esihenkilöiden saavutettavuudessa on ollut ongelmia. Omaisten yhteydenpidossa esimiehiin on ollut vaikeuksia.
- Esihenkilöillä ylityömäärät ovat ylittyneet, osin yli laillisen rajan.
- Omaha-ohjelmistoa ei ole otettu käyttöön.
- Kanta-yhteyksien valmistelu on edelleen aloittamatta.

Vammais- ja erityispalvelut

Vaalijalan kuntayhtymä on purkautunut. Palvelujen kysynnälle ei ole ollut niin suurta tarvetta ja kustannuksia on säästynyt. Avustajien saannissa on ollut haasteita.

Perusterveydenhuolto

Perusterveydenhuollon tehtävä on asiakkaan hyvinvoinnin turvaaminen ja tarpeen mukaisten palvelujen tuottaminen. Keskeinen tavoite on lähipalvelujen tuottaminen.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri järjesti Keiteleen perusterveydenhuollon ja palvelun tuottaja oli Kysteri-liikelaitos. Siihen kuuluivat Keiteleen kunnan lisäksi Pielavesi, Vesanto ja Tervo.

Lääkäriaikojen saatavuus oli heikkoa vuoden 2022 aikana. Tästä johtuen palvelujen käyttö oli pienempää ja kustannukset jäivät lähes 400 000 pienemmiksi. Lääkärivaje koski myös hammashuoltoa.

Ympäristöterveydenhuolto

Yhteistoiminta-alueen työ on alkanut v. 2012 ja isäntäkunta on Tervo. Tehtävänä on ehkäistä ennakolta ympäristöstä ihmiseen kohdistuvia terveysvaaroja ja -haittoja sekä edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Toimiala on ollut haasteellinen. Eläinlääkäreiden saatavuus Keiteleellä on ollut vain tilapäistä ja palvelut on tuotettu Pielaveden toimipisteestä.

Erikoissairaanhoito

31.12.2022 Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri KYS ja Ylä-Savon SOTE-kuntayhtymä lakkautettiin ja toiminnot siirrettiin Pohjois-Savon hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

Vuonna 2022 myös erikoissairaanhoidon palvelujen käyttö oli talousarviossa ennakoitua pienempää ja kustannuksia säästy. Tämä aiheuttaa lisää hoitovelkaa tulevaan.

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Strategiassa tavoitteena ovat yrittäjyys, puu ja kansainvälisyys. Arvoina ovat avoin, rohkea, reilu, ratkaisunhaluinen, luontoystävällinen, ihmistä lähellä, luotettava, tuloksellinen, kehittyvä ja positiivinen.

Puu-asiassa on edelleen kyetty aktiivisesti edistämään, samoin TET-tuotteistus on tukenut yrittäjyyttä.

Huomioita

- Rekrytoinneissa on ollut haasteita, erityisesti varhaiskasvatuksessa.
- Hanketoiminnalla on saatu ylimääräistä resurssia varhaiskasvatukseen.
- TVT-strategia on edelleen päivittämättä.
- Somevastaavan tehtävään ei ole löytynyt tekijää.
- Koulukuljetusten hinta ja ajallinen toteutuminen on vaikeutunut erityisesti kunnan eteläpään oppilaiden kohdalla.
- Hyvänä huomiona todetaan oppilaskohtaisten kustannusten pysyminen maltillisena vertailtaessa muihin SavoGrow kuntiin.

Kehittämiskohteita:

- On tehty koulun tilojen suunnittelu vastaamaan tätä päivää. LVI- remontin tarve tulee eteen.
- Koulussa on myös tiloja, jotka ovat vajaakäytöllä, kun koulu on yksisarjainen. Esim. aamu- ja iltapäivätoiminnan, nuorisotilojen, kuntosalin jne. käyttö ja paikka tulisi harkita tarkkaan. Nyt koululla olisi tarjota valmiit pukutilat, suihkut, vessat jne. kuntosalille, jos se sijoitettaisiin esim. nuorisotilan paikalle. Tämä säästäisi satoja tuhansia, olisi lähellä muita liikuntapaikkoja ja siten asiakasystävällinen.
- Yllä oleva tilasuunnittelu koskee myös kirjastorakennusta. Kuntotarkastuksen tarve koskee myös kirjastorakennusta.

Kansalaisopisto ja Kirjasto

Kirjaston ja kansalaisopiston yhteistyö on hyvää ja toimivaa. Keiteletalo on tuonut kuntalaisten kulttuuri- ja harrastustoimintaan suuren lisän.

Tapahtumien tiedottaminen on parantunut.

Nuoriso- ja liikuntatoimi

Nuoriso- ja liikuntatoimeen on rekrytoitu pätevät työntekijät, jotka tekevät paljon yhteistyötä. Nuorisovaltuusto on kokoontunut säännöllisesti ja tehnyt yhteistyötä oppilaskunnan kanssa. Kuntalaisten ilmaiset liikuntapalvelut ovat hyvä asia.

Kaikki peruskoulun päättäneet saivat jatkokoulutuspaikan, mikä oli erittäin myönteistä.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen asiakaspaikat ovat sekä Ankkurissa että Napissa täynnä. Toimintaa on kyetty kehittämään hankkeiden kautta.

TEKNINEN TOIMI

Teknisen toimen palveluksessa on Keiteleen kunnalla yksi henkilö, rakennustarkastaja/isännöitsijä. Tekniset palvelut kunnalle tuottaa Palveluyhtiö Viisarit Oy.

Viisareiden henkilöstövaihdokset ovat vaikeuttaneet toiminnan toteutusta ja suunnittelua. Palvelusopimusten puuttuminen on ollut ongelma. Myös talouden pito on ollut haasteellista. Talouden saamiseksi tasapainoon on omistajaohjauksessa vaadittu pidemmän aikavälin tasapainotusohjelmaa.

Tarkastuslautakunta toivoo, että jatkossa kiinnitettäisiin erityistä huomiota kustannustehokkuuteen, työnsuunnitteluun sekä työntekijöiden työhyvinvointiin ja työnohjaukseen.

Hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen kunnossapitoon ei ole varauduttu kunnan eikä hyvinvointialueen omassa budjetissa. Ennalta-arvaamattoman kunnostustarpeen rahoitus voi olla riski. Riskiä kasvattaa se, että samoissa tiloissa toimii yksityisiä ja julkisia toimijoita.

Investointiohjelma on edelleen toteutunut huonosti. Toteuma on ollut n. 76 %.

Hankintaohjeiden laatiminen on edelleen kesken.

Asuntoasiat

Tarkastuslautakunta kiinnittää erityistä huomiota asuntoasioissa suuriin taloudellisiin riskeihin. Nämä riskit liittyvät kunnan takauksiin sekä As. Oy Nilakanrantaan että Keiteleen eläkeläisten ja vanhustentukiyhdistys ry:n takauksiin. Molemmissa takauksissa on taattu asuntotuotantoa, joiden käyttöaste on matala (noin 85 %) sekä asuntojen laatu- ja varustetaso heikko. Toisaalta kunnassa on jatkuva asuntopula, mikä ilmenee asuntojen kysyntänä sekä kunnasta että yksityisten kautta.

Mielestämme tässä asiassa kunnan ja ko. yhdistyksen tulee tiivistää yhteistyötä ja miettiä asuntojen tarjontaan uusia keinoja. Yksi tapa voisi olla esimerkiksi yhteisten Facebook-sivujen muodossa tapahtuva asuntomarkkinointi. Toiseksi liittyen paikkakunnan teollisuuteen kysyntää olisi kalustetuista asunnoista, joita kannattaisi harkita tarjottavan. Kolmanneksi asuntojen vuokraus- ja esittelyprosessi vaatii läpikäyntiä, jotta palvelu asiakkaalle olisi mahdollisimman helppo ja nopea. Asuntojen käyttöasteen nostamisella on myös merkittävä vaikutus kunnan veropohjan kasvattamisessa.

KÄYTTÖTALOUS JA TALOUDEN KOKONAISUUS

Keiteleen kunnan taseessa on 31.12.2021 kertynyttä ylijäämää 598.000 euroa.

Tilinpäätöksen 2022 tilikauden tulos oli 451 521 euroa ylijäämäinen.

Toiminnan kulut kasvoivat vain alle 1,5 prosenttia, mitä voi pitää hyvänä saavutuksena. Hyvään taloudelliseen lopputulokseen vaikuttivat sekä valtion koronan vuoksi maksamat korotetut valtionosuudet ja tuloverot että myös kunnan omat toimet taloudessa pysymisessä.

Investointeihin varattu määräraha alittui.

Taseen omavaraisuusaste on 50,9 %, tavoitetason ollessa 60 %. Omavaraisuus kasvoi vähän. Lainat/asukas on 2.823 euroa (vuonna 2021 3.347 euroa), joka on kuntien keskimääräisen mukainen. Konsernilainoja on 7.339 euroa/asukas (vuonna 2021 7.407 euroa). Maksuvalmius on hyvä eli kassan riittävyys 30 päivää.

Kunnan talous on tällä hetkellä tasapainossa. Tulevien vuosien taloussuunnitteluun liittyy paljon epävarmuustekijöitä. Sekä valtionosuuksien että verotulojen kertymisestä ei ole varmuutta. Keiteleen kunnan tulee kiinnittää erityisesti huomiota erilaisten riskien vähentämiseen ja veropohjan kasvattamiseen.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle, että se hyväksyy kunnanhallituksen laatiman Keiteleen kunnan tilinpäätöksen vuodelta 2022 ja tilintarkastuskertomuksen mukaisesti myöntää vastuuvapauden tilivelvollisille vuodelta 2022 sekä merkitsee tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen tiedoksi.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että hankintaohjeen laatiminen saatetaan loppuun. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että konserniohje ja sisäisen valvonnan suunnitelma ovat edelleen päivittämättä. Tarkastuslautakunta pyytää, että edellä mainituista toimista annetaan tiedot 30.9.2023 mennessä.

Erityisesti mainittakoon, että työ eri lautakunnissa on ollut erittäin sitoutunutta, jäsenet ovat olleet kiitettävästi paikalla. Tarkastuslautakunnan mielestä kuntalaisten osallisuus ja osallistuminen yhteisten asioiden hoitoon on päässyt hyvään alkuun. Poikkihallinnollinen yhteistyö - kansalaisopisto, kirjasto, liikunta, nuorisotoimi, Keiteletalo – on ollut positiivista seurattavaa.

Tarkastuslautakunta toivoo, että hyvinvointisuunnitelman vuosiraporteissa olisi käytössä edellisten vuosien tilastot, jotta arviointi kehityksen suunnasta olisi mahdollista.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan luottamushenkilöitä ja henkilöstöä vuodesta 2022.

Keiteleellä 27.4.2023

Jari Laukkanen
puheenjohtaja

Eero Ryhänen
varapuheenjohtaja

Sari Andersson
jäsen

Birgitta Savolainen
jäsen

Kirsi Selkäinaho
jäsen

Oiva Saastamoinen
varajäsen